

[illegible]

The Swedish Water Management Conference, 16–17 May 2017

En hållbar ekonomi genom god förvaltning och innovation från källa till hav

Havs- och vattenforum organiseras i år för femte gången för alla som är engagerade i att förvalta, utveckla och bygga en hållbar grön och blå ekonomi i Sverige. Tidigare forum har haft ett nationellt fokus och skapat en god grund för att utbyta erfarenheter om förvaltningen av våra vattenresurser på lokal, regional och nationell nivå.

Årets forum behåller den inriktningen men tar avstamp i att Sverige i juni står som värd för en FN-konferens om hållbara hav, tillsammans med ö-nationen Fiji. Konferensen är den största Sverige har engagerat sig i sedan 1972 då FN-konferensen om mänsklig miljö hölls i Stockholm. Orsaken till konferensen är enkel. God förvaltning av Sverige och världens vattenresurser från källa till hav skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Det är i sin tur en förutsättning för att rädda havens ekosystem.

Sverige har mycket att lära av andra länder. I år bjuder vi därför in ett antal internationella kollegor med erfarenhet av förvaltningsarbete i bland annat Sydafrika och Vietnam. Vi får inblickar i hur organisationer som exempelvis Världsbanken och Internationella naturvårdsunionen arbetar på den globala arenan.

Världens hav står inför stora utmaningar. Plast, skräp och annat avfall förorenar. Klimatförändringarna påverkar så att havens temperaturer stiger, havsytorna höjs och försurningen ökar. Fisket bedrivs i många fall inte på en uthållig basis. Inom svenskt territorialvatten, ekonomisk zon och i havsområden bortom nationsgränserna, motsvarande 40 procent av jordens yta, pågår och planeras för mer energi- och mineralutvinning, fiskodling och kabeldragningar.

I Sverige pågår en havsplaneringsprocess som påminner om markplanering på land. Syftet är att skapa förutsättningar och spelregler för bland annat marina transporter, skydd av natur, fiske och ländernas marina försvar. Samtidigt som vi planerar för hur haven ska nyttjas står det klart att vi också måste börja planera på land med haven i åtanke. Cirka 80 procent av det marina skräpet kommer från land, det är på land vi bygger städer, odlar mark och förbränner kolväten för energi och transport.

En utmaning är att koppla ihop kommunernas fysiska planering med havsplanering för att exempelvis gynna turism. Aktiviteter i en kommun uppströms kan ha stor påverkan på havens ekosystem och människans nyttjande av dessa nedströms. I frågor som vattenkraftens miljöanpassning krävs svåra avvägningar mellan olika intressen för att behålla den viktiga reglerförmågan hos vattenkraften på nationell nivå samtidigt som hänsyn tas till biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. En samhällsutveckling som bidrar till en hållbar förvaltning av sjöar, vattendrag och hav kräver samverkan mellan alla aktörer.

Välkommen att delta i årets Havs- och vattenforum, träffa ansvariga ministrar inför FN:s havskonferens och bidra med dina kunskaper!

Jakob Granit

Generaldirektör Havs- och vattenmyndigheten

Källa till hav – Source to Sea

Årets tema "Från källa till hav" sätter fokus på de nya globala målen för hållbar utveckling. Sverige kommer tillsammans med Fiji stå värd för FN:s "The Ocean Conference" i New York i juni, för att särskilt lyfta mål 14 "Hav och marina resurser". Nu kraftsamlar vi på Havs- och vattenforum för att se hur Sverige kan bidra i internationella sammanhang!

Opportunities to build a sustainable economy by managing water resources from source to sea

The Swedish Water Management Conference is an annual event for freshwater and marine professionals engaged in governance and management of Sweden's water resources in the continuum from source to sea. This year's conference has, as a starting point, the upcoming Ocean Conference in June 2017 in New York. The conference will focus on goal 14, "Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development," and its linkages with upstream water management issues especially goal 6, "Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all," as well as other related goals in the Sustainable Development Goal agenda.

This is the largest UN Conference Sweden has engaged in since the 1972 UN conference on the Human Environment which set the scene for the modern sustainable development agenda. Sweden is co-president for the Ocean Conference together with the Republic of Fiji. The conference is designed to reinforce commitments across all stakeholders to the management of the ocean commons.

Considering the international scope of freshwater and marine management issues and the upcoming Ocean Conference, the Swedish Agency for Marine and Water Management (SwAM) is inviting a number of high-level international speakers to bring international lessons learned to the Swedish community of water and marine managers. Our ambition is to create a learning event in which Swedish experiences can also be shared and new partnerships can emerge, which is one of the goals in the upcoming UN Ocean Conference. Topics to discuss include how to tackle pollution flows including marine debris and eutrophication, climate change and ocean acidification, marine spatial planning, sustainable hydropower, and much more.

We welcome you to participate in this interactive event and to engage with Swedish stakeholders on freshwater and marine management issues.

Jakob Granit, PhD
Director General
Swedish Agency for Marine and
Water Management (SwAM)

Program 16 maj

TID	PLATS	AKTIVITET
9.30	Mingelsalen	Registrering, kaffe och fralla Anmälan till workshoppar för den som inte redan gjort det via hemsidan.
10.30	Högkvarteret	Välkommen till Havs- och vattenforum Anna Jöborn, forumets konferencier och avdelningschef på Havs- och vattenmyndigheten (HaV) hälsar välkommen till årets forum. Jakob Granit , generaldirektör på HaV introducerar forumets tema "Från källa till hav" och de globala hållbarhetsmålen.
11.00	Högkvarteret	Världen samlas för haven - Agenda 2030, Havskonferensen och Från källa till hav Isabella Lövin, minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat samt vice statsminister, berättar om hur "Från källa till hav" kan ses i sammanhanget av det svenska arbetet med det globala havsmålet och FN:s havskonferens.
11.30	Högkvarteret	Från källa till hav: hur sötvatten, kust- och den marina förvaltningen hänger ihop Dr. Stephen F. Lintner är oberoende rådgivare inom miljö- och social hållbarhet. Han har tidigare arbetat på Världsbanken och har över 40 års världsomspännande erfarenhet inom miljö, infrastruktur och förvaltning av vattenresurser. Stephen F. Lintner berättar hur man har arbetat med förvaltningen från källa till hav i Östersjöregionen och andra delar av världen. IN ENGLISH
11.55	Högkvarteret	Utblick Sydafrika Längs med Sydafrikas 3000 km långa kustlinje uppstår det både möjligheter och utmaningar i arbetet med att uppnå mål 14. Dr. Monde Mayekiso , överdirektör med ansvar för havs- och kustvattenförvaltning i Sydafrika berättar om hur de arbetar med att bygga en blå ekonomi. IN ENGLISH
12.20	Högkvarteret	Paneldebatt – Mål och möjligheter Hur arbetar vi i Sverige och internationellt med de globala hållbarhetsmålen 6 och 14? Vad finns det för möjligheter och utmaningar? Det kommer Monika Stankiewicz , Helcom, Johan Hassel , Agenda 2030-delegationen, Lisa Emelia Svensson , UN Environment, Christian Leffler , EU:s utrikesförvaltning och Birgitta Liss Lymer , The Action Platform for Source-to-Sea Management att diskutera. Moderator: Jakob Granit , generaldirektör på HaV. IN ENGLISH
13.00	Mingelsalen	Vegetarisk mingellunch
13.50	Högkvarteret	Lokal vattenförvaltning som inspirerar Thomas Nydén från Emåförbundet, vinnare av Sjöstjärnan 2016, bjuder på goda exempel, tips och erfarenheter av sitt framgångsrika arbete.
14.20	Se karta sid 23	Workshops pass I HaV:s experter ordnar workshoppar i de frågor de arbetar med just nu. Välj en av 15.
15.30	Mingelsalen	Kaffe och kaka
16.00	Se karta sid 23	Workshops pass II Chans att välja ytterligare en workshop.
17.00	Högkvarteret	Blå ekonomi – Framtidens melodi Sven-Erik Bucht, landsbygdsminister, berättar om regeringens arbete med att främja tillväxt och hållbarhet i de marina näringarna.
17.25	Högkvarterets	Dag ett avrundas
17.30	Mingelsalen	Möjlighet till eftersnack
18.30	Mingelsalen	Fördrink och mingel
19.30	Högkvarteret	Middag och korande av årets Sjöstjärna 2017

TID	PLATS	AKTIVITET
8.00	Galleriet	Tid för den som ska vara med på Speakers' Corner att rigga sin monter. Kaffe finns framme om man vill ha en kopp.
9.00	Högkvarteret	Välkommen till dag två
9.10	Högkvarteret	Hur stärker vi engagemanget för haven? För att uppfylla mål 14 krävs kunskap om och engagemang för haven. Miljöminister Karolina Skog talar om marin pedagogik som ett viktigt verktyg för att stärka detta. Michael Palmgren , verksamhetschef på SEA-U Marint Kunskapscenter och Maria Jämting , VD på Havets Hus, berättar om sina erfarenheter av marinpedagogiskt arbete. Vi låter sedan diskussionens vågor gå höga vid de runda borden, när forumet förvandlas till en think tank. Vad kan Vattensverige bidra med för att nå en hållbar utveckling av hav och vatten?
10.10	Mingelsalen	Kaffe och fralla
10.30	Högkvarteret Galleriet	Speakers' Corner I och II Trettio av forumets deltagare bjuder på aktuella projekt. Välj två som du vill veta mer om, lyssna och ställ frågor. Mer info på havochvatten.se/havforum
11.10	Högkvarteret	Sida och IUCN informerar om arbetet med mål 14 Sida presenterar tillsammans med Carl Gustaf Lundin och Aban Marker Kabraji från Internationella naturvårdsunionen (IUCN), deras arbete med det globala hållbarhetsmålet 14 och Agenda 2030. De ger exempel från områden såsom havsuppvärmning, havsförsurning och marint skräp. Ni får också höra om "Mangroves for the Future" som är ett regionalt initiativ som har bidragit till att skydda och öka välbefinnandet i kustsamhällen i Asien. IN ENGLISH
11.45	Högkvarteret	Mikroplaster – från källa till hav och sjö Jenny Hedman , handläggare på Naturvårdsverket presenterar pågående regeringsuppdrag om mikroplast. Resultaten från kartläggning av källor till mikroplast i havet presenteras liksom övergripande slutsatser från arbetet med uppdraget.
12.00	Galleriet	Speakers' Corner III och IIII Chans att välja ytterligare två presentationer.
12.30	Högkvarteret	Återkoppling, sammankoppling och vidarekoppling Anna Nordén , programansvarig SDSN Northern Europe, Göteborgs miljövetenskapliga centrum (GMV) och Jessica Hjerpe Olausson , marin expert på Västra Götalandsregionen, berättar om det senaste från SDSN Northern Europes konferens SIF Ocean. Cleopatra Doumbia-Henry , president på World Maritime University (WMU) berättar det senaste från konferensen Save our Ocean. IN ENGLISH
12.50	Högkvarteret	Generaldirektörer på kroken Fyra generaldirektörer spanar in i framtiden. Ingrid Pettersson , Formas, Henrik Selin , stf. GD Svenska Institutet, Leif Denneberg , Jordbruksverket och Jakob Granit , HaV. Moderator: Anna Jöborn , avdelningschef HaV.
13.20	Högkvarteret	Ord på vägen Ord på vägen av Jakob Granit , GD på HaV.
13.30– 14.15	Mingelsalen	Lunch Havs- och vattenforum är slut för den här gången.

Program May 16

TIME	WHERE	ACTIVITY
9:30	Mingelsalen	Registration, coffee and roll Sign up for the various workshops if you haven't already done so online.
10:30	Högkvarteret	Welcome to the Swedish Water Management Conference Anna Jöborn, conference host and department head at SwAM, wishes all participants a warm welcome. Jakob Granit, SwAM's director general, introduces the conference's theme, "From Source to Sea," and the Sustainable Development Goals.
11:00	Högkvarteret	The World Gathers for the Oceans – Agenda 2030, The Ocean Conference, and Source to Sea Isabella Lövin, Sweden's Minister for International Development Cooperation and Climate, and Deputy Prime Minister, speaks about how a source-to-sea perspective can be seen in the context of Sweden's work with SDG 14 and the UN's Ocean Conference.
11:30	Högkvarteret	Source to Sea: A Framework for Management of Freshwater – Coastal-Marine Resources Continuum Dr. Stephen F. Lintner is an independent advisor on Environmental and Social Sustainability. He has worked at the World Bank and has over 40 years of worldwide experience in environment, infrastructure, and water resources management. Lintner speaks about the experiences in the use of the source-to-sea approach in the Baltic Sea region and other areas of the world. IN ENGLISH
11:55	Högkvarteret	Outlook South Africa Along South Africa's 3,000 kilometer-long coastline both opportunities and challenges arise in working to achieve SDG 14. Dr. Monde Mayekiso, South Africa's Deputy Director-General for Oceans and Coasts, speaks about how the country is building a blue economy. IN ENGLISH
12:20	Högkvarteret	Panel Discussion – Goals and Opportunities How are we working with SDGs 6 and 14, both in Sweden and internationally? What kinds of opportunities and challenges exist? Monika Stankiewicz, Helcom, Johan Hassel, Swedish Delegation for the 2030 Agenda, Lisa Emelia Svensson, UN Environment, Christian Leffler, European External Action Service, Birgitta Liss Lymer, The Action Platform for Source-to-Sea Management. Moderator: Jakob Granit, SwAM's director general. IN ENGLISH
13:00	Mingelsalen	Lunch
13:50	Högkvarteret	Inspirational Local Water Management Thomas Nydén from Emåförbundet, the winner of Sjöstjärnan 2016, shares good examples, advice, and firsthand experience from the organization's successful efforts.
14:20	See map page 23	Workshops, Round One SwAM's experts host workshops around the issues they are currently working with. Choose from one of 15 to attend.
15:30	Mingelsalen	Afternoon coffee and snack
16:00	See map page 23	Workshops, Round Two A chance to take part in yet another workshop.
17:00	Högkvarteret	Blue Economy – The Way of the Future! Sven-Erik Bucht, Sweden's Minister for Rural Affairs, speaks about the government's work to promote growth and sustainability in the marine sector.
17:25	Mingelsalen	Day One Wrap-up
18:30	Mingelsalen Högkvarteret	Mingling and Dinner The evening begins with a chance for pre-dinner drinks and mingling with friends new and old. Then it's time for a sit-down dinner and some entertainment.

May 17

in
EN

TIME	WHERE	ACTIVITY
8:00	Högkvarteret	Time for those who are presenting at Speakers' Corner to get set up. Morning coffee is available during this time.
9:00	Högkvarteret	Welcome to Day Two
9:10	Högkvarteret	How can we strengthen commitment to our oceans? Fulfilling SDG 14 requires knowledge of and commitment to our oceans. Minister for the Environment Karolina Skog speaks about marine pedagogy as an important tool for strengthening these necessities. Michael Palmgren , head of operations at the Marine Science Center, and Maria Jämting , CEO at Havets Hus, speak about their experiences with marine pedagogy. Conference participants then have a chance to let their ideas bubble to the surface as the forum transforms into a think tank. What can Sweden contribute in order to sustainably develop our marine and water resources?
10:10	Mingelsalen	Morning Coffee and Snack
10:30	Högkvarteret Galleriet	Speakers' Corner I and II Thirty conference participants speak about their current projects. Choose two of interest, then listen and ask questions.
11:10	Högkvarteret	From Relief to Transformational Resilience Sida, together with Dr. Carl Gustaf Lundin and Ms. Aban Marker Kabraji from the International Union for Conservation of Nature (IUCN), presents IUCN's contributions to SDG 14 and Agenda 2030. Examples of the technical and regional work by IUCN in areas like ocean warming, ocean acidifications and ocean plastics will be showcased. Particular focus will be given to Mangroves for the Future, a successful initiative contributing to safeguarding and increasing the well-being of coastal communities in Asia. IN ENGLISH
11:45	Högkvarteret	Microplastics – From Source to Sea to Stream The Swedish Environmental Protection Agency (SEPA) is in the midst of an ongoing assignment from the government on microplastics. SEPA officer Jenny Hedman presents findings on the sources of microplastics in the ocean as well as overall conclusions.
12:00	Galleriet	Speakers' Corner III and IV A chance to listen to two more presentations.
12:30	Högkvarteret	Reconnecting Anna Nordén , Program Manager at SDSN Northern Europe, Centre for Environment and Sustainability, GMV, and Jessica Hjerpe , Maritime expert at Region Västra Götaland, gives us the latest updates from the Sustainable Development Solutions Network's conference SIF Ocean. Dr. Cleopatra Doumbia-Henry , President of World Maritime University, presents the outcome from the university's conference Save Our Ocean. IN ENGLISH
12:50	Högkvarteret	On the Hook Four director generals look to the future. Ingrid Pettersson , Formas, Henrik Selin , Swedish Institute, Leif Denneberg , The Board of Agriculture, and Jakob Granit , SwAM. Moderator: Anna Jöborn , department head at SwAM.
13:20	Högkvarteret	Final Remarks
13:30–14:15	Mingelsalen	Lunch We end the conference with lunch together.

Agenda 2030 och källa till hav

FN har antagit en ny hållbarhetsagenda för hållbar utveckling, den så kallade Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling och 169 delmål som är integrerade, odelbara samt balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Aktiviteter uppströms på land och i vattenkällan påverkar kustnära och marina ekosystem nedströms. Förvaltning av ekosystem utifrån ett källa till hav-perspektiv tar hänsyn till de kopplingar som finns mellan ekonomiska, sociala och ekologiska system på land, i floder, kustområden och ut i öppet hav. Att förstå relationen mellan aktiviteterna uppströms och effekterna nedströms är viktigt eftersom det krävs integrerade och koordinerade satsningar för att kunna nå mål 6 om färskvatten och mål 14 om hav och marina resurser, men även andra mål i agendan.

2030 Agenda and Source to Sea

The United Nations has adopted a new agenda for sustainable development (2030 Agenda). The agenda consists of 17 sustainable development goals (SDGs) and 169 targets which are integrated and indivisible, balancing the social, economic and environmental dimensions of sustainable development.

Activities upstream on land and along rivers impact the coastal and marine environments downstream. A source-to-sea approach to management offers a way to recognize system linkages. It considers the entire social, ecological, and economic system, from the land area that is drained by a river system to the coastal area and even the open ocean it flows into.

There are strong linkages between a sustainable management of water and sanitation and the conservation of our oceans. The relationship between upstream pressures and downstream effects highlights the importance of coordinating efforts to achieve SDG 6 on freshwater and SDG 14 on oceans as well as other goals and targets in the SDG agenda.

**MÅL
6**

*Säkerställa tillgång
och hållbar vatten- och
sanitetsförvaltning för alla.*

**6 CLEAN WATER
AND SANITATION**

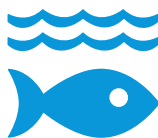
**SDG
6**

*Ensure availability and
sustainable management
of water and sanitation for all.*

**MÅL
14**

*Bevara och nyttja haven och de
marina resurserna på ett hållbart
sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.*

**14 LIFE BELOW
WATER**

**SDG
14**

*Conserve and sustainably use the
oceans, seas and marine resources
for sustainable development.*

Swedish Agency for Marine and Water Management
supports the Sustainable Development Goals.

**SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS**

For Workshops held in
English – look for those
marked with this tag

Workshops

Under passet Workshops samlas vi i mindre grupper för att ha möjlighet att diskutera vissa frågor lite mer på djupet. Femton av HaV:s experter har satt samman var sitt seminarium kring en aktuell fråga som de arbetar med och där dina idéer kan bidra till ett bra resultat.

During Workshops, we will gather in smaller groups to discuss certain topics a little further in depth. Fifteen of SwAM's experts will each host a workshop around an issue they are currently working on, and your ideas can contribute to a good outcome.

Renewed efforts to reduce eutrophication

Emmelie Johansson and Mikael Krysell, SwAM
Anders Grimvall and Eva-Lotta Sundblad,
Swedish Institute for the Marine Environment (SIME)

Much has already been done to reduce eutrophication in Sweden's marine areas, and more measures are in the works. However, these efforts are not enough for us to achieve the Marine Environmental Regulation's requirements or Sweden's "Zero Eutrophication" environmental objective.

We need renewed efforts, and climate-related endeavors can show the way. Behavioral changes and societal shifts, in particular, can benefit the climate and even contribute to the minimization of marine eutrophication, such as through the production and consumption of food. How can we identify and utilize such synergies?

In this workshop, SIME will talk about its analysis on how we as members of society can influence marine eutrophication. SwAM would like to know what you think the government can do to engage more people in its efforts.

Näringslivets arbete för hållbara hav – initiativ och möjligheter!

Ulrika Siira, HaV
Mona Olsson Öberg, IVL

Som en del av förberedelserna inför FN:s havskonferens i New York, har IVL Svenska miljöinstitutet fått i uppdrag av HaV att sammanställa exempel på goda initiativ från svenskt näringsliv, som kan stärka arbetet för en hållbar havsmiljö. Syftet är att exemplen ska fungera som stöd och inspiration för olika länder. De ska också kunna utgöra grogrund för partnerskap i arbetet med fortsatt utveckling av insatser för de globala hållbarhetsmålen, såväl nationellt som i andra delar av världen.

I den här workshopen ger IVL en översikt av inspel från svenskt näringsliv, om hur de bidrar idag och vilka möjligheter och hinder de ser för sitt arbete. Förslagen är hämtade från såväl etablerad industri som små innovativa företag. Välkommen att bidra till diskussionen om viktiga initiativ! Hur ser du på näringslivets möjligheter, och hur kan vi underlätta och stärka arbetet?

Marine litter – how will we manage it, now and in the future?

Johanna Eriksson, SwAM
Ulrika Marklund, Ren och Attraktiv Kust
Martin Hassellöv, Per Nilsson and Florina Lachmann,
Swedish Institute for the Marine Environment (SIME)

Marine litter is one of our most critical problems and one of the largest environmental challenges, both internationally and along the Swedish coastline. For small developing island nations, the problem can have a particularly large impact. In this workshop, we'll talk about the difficulties of dealing with marine litter, some of which has traveled a long way from its source to countries lacking in national mandates to address the influx. SwAM will discuss the problems and efforts in Sweden, and SIME will present its analysis of the situation for small developing island nations – nations that inevitably become part of the global flow of litter.

In addition, the presenters would like to hear your thoughts on how current efforts to manage litter can be handled and improved, both in how we can assist small island nations in developing measures and in how we can improve efforts within Sweden.

*Marine litter – a global environmental challenge.
How can we improve our efforts to reduce it?*

How can marine spatial planning support sustainable development, blue economy and social values while simultaneously safeguarding our marine resources for the future?

Can marine spatial planning help achieve the Sustainable Development Goals?

Joachim Johannesson and Tomas Andersson, SwAM
 Dr. Marius Claassen, CSIR South Africa
 Mr. Lisolomzi Fikizolo, Environmental Affairs, Oceans and Coasts
 Mr. Fred van Zyl, Department of Water and Sanitation SA
 Mr. Sidnei da Costa Abrantes, Secretariat of the Interministerial Commission for the Resources of the Sea (SECIRM), Brazil
 Mr. Régis Pinto de Lima, Coastal Management, Department of Territorial Zoning, Ministry of Environment, Brazil

By 2030, the sustainable development goals (SDGs) regarding oceans are expected to be achieved, and one-third of the world's Exclusive Economic Zones is to have marine spatial plans. Marine spatial planning (MSP) is increasingly being implemented worldwide to spatially organize marine activities in order to achieve environmental, social, and economic objectives.

In this workshop, we'll look at how the MSP approach is implemented in various parts of the world. We'll also learn about the challenges and opportunities of implementing MSP within different administrative, legal, and geographical contexts. We'll discuss how MSP can support sustainable development and even explore its potential in supporting blue economy and social values while simultaneously safeguarding our marine resources for the future.

This workshop is twice as long as the others and will be held only once.

Vattenförvaltningens åtgärdsprogram, från källa till hav

Marie Berghult, Ann-Karin Thorén, Åsa Gunnarsson, HaV
 Hanna Tornevall, Vattenmyndigheten i Västerhavet
 Torsten Kindt, Laholms kommun
 Anna Werner, Villaägarnas Riksförbund

Åtgärdsprogrammen för vattenförvaltningen beslutades i december 2016. Programmen följer principen från källa till hav, och kopplar till åtgärdsprogrammet för havsmiljön som beslutades 2015. Om Sverige inte når målen för vattenförvaltningen kommer vi inte heller att nå målen för havsmiljön. Men hur långt räcker åtgärderna? Hur får vi fart på åtgärdsarbetet och säkrar att vi har vatten av god kvalitet och kvantitet i framtiden?

Här har du chansen att få en överblick över de beslutade åtgärdsprogrammen och kopplingen mellan styrmedel, fysiska åtgärder och förväntade effekter. Vi vill belysa olika perspektiv och önskar att få in dina synpunkter. Vi diskuterar utifrån exemplet små avlopp som fått ökad betydelse efter att programmen reviderats. Hur ska åtgärderna för små avlopp genomföras och vem ska bära kostnaderna?

Hjälp oss förbättra skyddet av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer

Erik Törnblom, HaV
 Eddie von Wachenfeldt, ArtDatabanken

Just nu genomför HaV ett regeringsuppdrag i samarbete med andra myndigheter, där vi reviderar den nationella strategin för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer, från 2007. Vi ser även över beskrivningarna för objekt i databasen Värdefulla vatten, som fungerar som prioriteringsverktyg i arbetet med att skydda våra mest värdefulla sjöar och vattendrag.

Nu har du chansen att bidra till regeringsuppdraget med dina tankar och åsikter, och särskilt till den omvärldsanalys som vi avser att genomföra. Vi vill fånga upp relevanta förändringar i internationella och nationella mål, lagar, styrmedel, prioriteringar, arbetssätt, vägledningar med mera. Mycket har sannolikt förändrats när det gäller förutsättningarna för natur-, kultur- och fiskevårdsarbetet de senaste tio åren, så kom och hjälp oss att vidga våra vyer!

Hållbar vattenkraft – är vi på rätt väg?

Inger Poveda Björklund och Anders Skarstedt, HaV
Per Säverot, Länsstyrelsen i Jönköping
Erik Sparrevik, programgruppen för Kraft och Liv i
Vatten (KLIV)

Dialogen om vattenkraft och miljö, som pågått sedan 2012, har syftat till en ökad samsyn kring de mål som är fastställda om förnybara energikällor, samt miljömål för vatten och vattenförvaltning. Dialogen har bland annat utmynnat i ett strategiskt synsätt som handlar om att prioritera åtgärder på avrinningsnivå, vilket nu testas i fyra vattendrag som utgör pilotprojekt.

I den här workshopen berättar vi om HaV:s arbete för att miljöanpassa vattenkraften, och vill veta om du tycker att vi är på rätt väg för att också uppnå hållbar vattenkraft. Vi kommer att diskutera hur vårt arbete i Sverige förhåller sig till hur hållbar vattenkraft definieras i omvärlden, med de globala hållbarhetsmålen som utgångspunkt. Vilka erfarenheter kan vi ta med oss till det internationella samverkansarbetet? Och vad kan vi lära oss av andra länders sätt att arbeta med hållbar vattenkraft?

Hur kan vi gemensamt förhindra att amerikansk hummer och andra invasiva främmande arter etablerar sig och sprids i våra vatten?

Lokalt deltagande gör vattenarbetet roligare och bättre!

Peter Nolbrant och Ylva Engwall, HaV
Madeleine Prutzer, Göteborgs universitet
Wanja Wallemyr, projektet Water Co-Governance

I de lokala vattenråden finns kunskap och engagemang som är avgörande för att EU:s vattendirektiv ska kunna genomföras. Här möts myndigheter, kommuner, verksamhetsutövare, ideella organisationer och allmänhet, i syfte att gemensamt förvalta regionens vattenresurser på ett hållbart sätt.

Mölnålsåns, Åtrans och Himleåns vattenråd ingår just nu i det internationella Interreg-projektet Water Co-Governance (WaterCoG), som syftar till att stärka det lokala engagemanget och förbättra samarbetet mellan olika aktörer i vattenförvaltningen. Fem länder ingår, och byter erfarenheter med varandra.

I den här workshopen berättar vi om WaterCoG, och presenterar en ny rapport om samverkan i vattenråd och vattenförvaltning. Vi vill också gärna veta vad du har för idéer om hur det lokala vattenarbetet kan bli ännu bättre!

Tidig upptäckt, snabb respons – viktigt i arbetet med främmande arter

Sofia Brockmark och Erland Lettevall, HaV

Invasiva främmande arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster. Sedan 2016 regleras 37 invasiva främmande arter på EU-nivå, en lista som kommer att utökas efter hand. I år får vi också en nationell förordning, och barlastvattenkonventionen kommer att träda i kraft.

Vad förväntar vi oss av EU:s nya förordning om invasiva främmande arter och hur kommer barlastkonventionen att göra skillnad i våra vatten? Måste vi utrota signalkräftan och hur stoppar vi spridningen av ullhandskrabbor? Kommer vi snart att ha kambomba i våra sydsvenska vatten? Riskerar den förrädiska vackra sjögullen att förvandla sjön Åsnen till ett träsk?

Vi vill diskutera hur vi gemensamt kan hindra att de invasiva främmande arterna hamnar i våra vatten, och hur vi minskar risken för att de sprids. Allas engagemang behövs för att vi ska kunna få reda på var de nya arterna finns!

10

Sanning eller konka? Miljöbedömning för hållbar havsplanering

Jan Schmidtbauer Crona, Linus Hammar och
Thomas Johansson, HaV

Sverige tar fram havsplaner över hur haven bäst kan användas för resursutvinning, friluftsliv, kultur, försvar och transport – inom ekosystemens ramar. För det behövs en strategisk miljöbedömning som tar hänsyn till kumulativa effekter och kopplingen mellan land och hav.

I den här workshopen presenterar vi vårt MKB-arbete och bedömningsverktyget Symphony med ett 50-tal kartor. Vi har kommit en bit på väg, men nu behöver vi din hjälp. Ser kartorna ut att stämma? Är våra antaganden om påverkan rimliga? Kanske känner du till en ålgräsäng som vi inte hittat? Du får skissa, ifrågasätta och hänvisa efter intresse och förmåga. Dina synpunkter blir en del av vårt valideringsarbete och bidrar till nästa uppdatering av underlag för havsplaneringen.

Vi behöver veta vad som är sanning, innan det blir konsekvens!

PS: Missa inte vår tävling *Gissa belastningen*.

11

Hur gör vi ekosystembaserad fiskförvaltning?

Ulrika Gunnartz och Mårten Åström, HaV

Under 2016 har HaV påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för hur en ekosystembaserad fiskförvaltning (EBFF) kan utvecklas så att den blir en integrerad del i uppfyllandet av målen i havs- och vattenförvaltningen.

Vad betyder ekosystembaserad fiskförvaltning i ett svenskt sammanhang? Vad vill vi uppnå? Hur avgränsar vi? Hur genomför vi på lokal, nationell och internationell nivå? Hur kopplar vi ihop olika förvaltningsprocesser? Hur mäter vi och följer upp?

Vid Havs- och vattenforum 2014 och 2016 fick vi era första idéer. Nu vill vi ha er hjälp att fördjupa analysen. Välkomna att vara med och påverka framtidens fiskförvaltning!

12

Var med och planera laxens år 2019!

Ingemar Berglund och Håkan Carlstrand, HaV

2019 är International Year of the Salmon – ett globalt samarbetsprojekt som initierats av de mellanstatliga organisationer som ansvarar för konventioner om bevarande av laxbestånden i Atlanten och Stilla havet. Syftet med Laxens år är att öka intresset för laxbestånden, initiera ny forskning som utvecklar laxförvaltning och restaurering av laxälvar, samt öka takten i åtgärdsarbetet.

Till hösten börjar HaV planera för hur Sverige ska uppmärksamma laxens år i samarbete med EU-kommissionen, övriga medlemsländer och de mellanstatliga organisationerna.

Vad tycker du ska förberedas under 2018 och vad ska genomföras under Laxens år 2019? Vad kan man göra lokalt, vid laxälvarna, på länsnivå, inom forskningen och på HaV. Den här workshopen blir startskottet för planeringen av International Year of the Salmon. Ta chansen att vara med och bidra redan från början!

13

**Framtidens yt- och grundvatten-
övervakning – hur klarar vi kraven?****Kristina Samuelsson och Elisabeth Sahlsten, HaV**

Resultat från övervakningen av miljötillståndet i yt- och grundvatten är ett viktigt underlag som behövs för att vi ska kunna förvalta våra vatten på ett korrekt sätt. Övervakningen ska ge tillförlitlig information om den ekologiska och kemiska statusen, långsiktiga trender i såväl påverkade som opåverkade vatten, bevarandestatus hos skyddsvärda arter och habitat, halterna av näringsämnen, badvattenkvalitet med mera. Kraven är många!

I den här workshopen ger HaV sin syn på hur framtidens yt- och grundvattenövervakning ska utformas, för att den ska leva upp till alla krav. Vad ska övervakas? Hur? Vem ska betala? Vem är ansvarig? Hur sprider vi data? Om vi inte lyckas reda ut de här frågorna, får det konsekvenser för såväl miljön som för verksamhetsutövare och allmänhet. Därför vill vi gärna ha din hjälp! Hur tycker du att vi ska göra?

15

**Hur arbetar vi nationellt och
regionalt för en bättre havsmiljö?****Robert Almstrand och Philip Axe, HaV
Mats Wallin, Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns
vattendistrikt**

Inom de regionala havskonventionerna Oskar och Helcom arbetar Sverige tillsammans med övriga länder för att skydda havsmiljön i Nordostatlanten respektive Östersjön. En betydande del av arbetet handlar om att minska övergödningen. Genom internationella överenskommelser har de deltagande länderna förbundit sig att minska läckaget av näringsämnen till haven, och utsläppen har blivit mycket mindre de senaste 30 åren. Men det återstår mycket arbete innan man når slutmålet som är välmående hav.

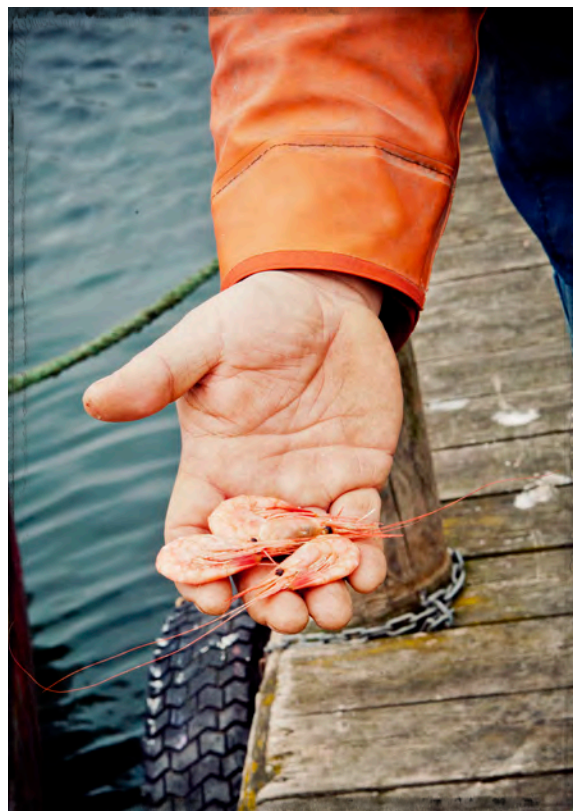
I den här workshopen har du chansen att få veta hur de regionala konventionerna arbetar, med övergödningens fråga som övergripande exempel. Vi vill att du bidrar med dina tankar och åsikter kring hur det nationella och internationella åtgärdsarbetet bör fortsätta. Var ser du förbättringsmöjligheter och vilka områden tycker du ska prioriteras för att vi ska nå miljömålen?

14

**Hur skapas hållbar utveckling
– går det att mäta?****Linda Lingsten och Maria Samuelsson, HaV**

Miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård innebär att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och att den biologiska mångfalden ska bevaras. Samtidigt ska vi, enligt regeringens maritima strategi, ha konkurrenskraftiga maritima näringar som bidrar till ökad sysselsättning. Både miljömålet och strategin beskriver att hållbara näringar är en förutsättning för levande kustområden. Dessutom ska kusten erbjuda attraktiva livsmiljöer för människor.

Men går allt detta ihop? Hur skapar man en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling? Innebär målet samma sak för alla, och hur vet man när man har lyckats? I den här workshopen har du chansen att bidra med dina erfarenheter, och förhoppningsvis även få nya tankar om hur man kan konkretisera begreppet hållbarhet, i en mer samhällsnära kontext.

Konkurrenskraftiga maritima näringar ska bidra till ökad sysselsättning, samtidigt som man bevarar den biologiska mångfalden. Hur går det ihop?

For Speakers' Corner held
in English – look for those
marked with this tag

Speakers' Corner

Under passet Speakers' Corner bjuds vi på en picknick av miniföreläsningar. Trettio av Havs- och vattenforums deltagare har tagit med sig egna aktuella projekt från Sverige och världen. Du kommer inte hinna lyssna till alla, välj de fyra du tycker verkar mest intressanta!

During Speakers' Corner, you are invited to a picnic of mini lectures. Thirty conference participants will speak about their current projects within Sweden and around the world. You won't have time to listen to them all, so choose the four that you find most interesting!

Satsning på fosfor i Greppa Näringen

Markus Hoffmann, LRF
Johan Malgeryd, Jordbruksverket

Fosforförluster från åkermark är den enskilt största källan för fosfortillförsel till ytvattnet. Som en del i arbetet med vattendirektivet görs därför en satsning på att få fler fosforåtgärder utförda i Greppa Näringen. Senaste året har närmare 1 000 fosforrelaterade rådgivningsbesök gjorts. Samtidigt pågår också en bred informationssatsning med utskick om god fosforsed till över 100 000 markägare.

SeaGIS 2.0 – kartunderlag för hållbar kust och havsförvaltning

Johnny Berglund och Carlos Paz von Friesen,
Länsstyrelsen Västerbotten

Med hjälp av över 30 000 observationer från Finland och Sverige har SeaGIS 2.0 sammanställt gränsoverskridande kartor över HUB-biotoper och Natura 2000-naturtyper för drygt halva Bottniska viken. Besök oss för att bekanta dig med kartunderlag för kust- och havsplanering i den nya versionen av SeaGIS-karttjänsten, en digital plattform som kan nyttjas för kommunikation mellan myndigheter, kommuner, entreprenörer och allmänheten.

Näringsämnen från källa till hav via kustmynnande vattendrag på Bohuskusten

Ragnar Lagergren och Steffi Gottschalk,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Hur har belastningen från land till Skagerrak via vattendragen varierat de senaste 30 åren? Vilka är de viktigaste källorna och hur ska vi prioritera åtgärderna för att nå miljömålen och god ekologisk status? Vi har utvärderat 27 års mätningar i vattendrag för att svara på dessa frågor. Resultaten visar både på regionala mönster och på en utveckling som skiljer sig för kväve och fosfor.

Viva Vatten – lokala åtgärder i vatten

Ellen Bruno och Mia Svedäng, Naturskyddsföreningen

Projektet Viva Vatten vill engagera människor att förbättra sin lokala vattenmiljö genom konkreta åtgärder. Det kan handla om att minska tillförseln av näring och miljögifter eller att återställa exploaterade miljöer för att öka den biologiska mångfalden. Projektet kommer att dokumentera och på ett lättillgängligt sätt presentera ett flertal småskaliga åtgärder som enskilda kan genomföra med relativt enkla medel. Har du exempel på sådana, kom och dela med dig av dem!

Sanering av Oskarshamns hamnbassäng – utmaningar och metodval

Bodil Liedberg Jönsson och Anna Kinch,
Oskarshamns kommun
Anders Bank, Structor Miljö i Väst

Nu pågår muddringen av Oskarshamns hamnbassäng. Sedimenten innehåller mer än 1000 ton tungmetaller och är en av Östersjöns största punktkällor för spridning av dioxiner. Projektet är Sveriges största statligt finansierade sanering. Vi berättar om de pågående saneringsåtgärderna för att förhindra att miljögifterna sprids ut i Östersjön, och presenterar de utmaningar det innebär att genomföra ett projekt i den här storleken.

Svensk konsumtion av sjömat – en växande mångfald med global förankring

Friederike Ziegler och Kristina Bergman,
RISE Research Institutes of Sweden

Vad äter du för mat från sjö och hav? Vi visar vilka 100 arter som konsumerades i Sverige 2015, och hur stor andel av varje art som var importerad respektive certifierad. Kartläggningen, som gjorts på uppdrag av WWF, baseras på statistik över produktion, import och export, och är ett första steg i projektet SEAWIN som handlar om hur svensk sjömatkonsumtion kan bli mer hållbar. Sjömat berör på många sätt och spelar en allt större roll i våra globala matstrategier.

MARELITT Baltic – spökgarn i Östersjön

Vesa Tschernij och Camilla Witt, Marint centrum,
Simrishamns kommun

MARELITT Baltic är ett treårigt Interreg-projekt som ska kartlägga förekomsten av spökgarn, ta fram praktiska verktyg och öka den internationella kapaciteten att arbeta med frågan. Vi kommer att visa en karta över var i Östersjön spökgarnen finns, var de inte finns och anledningar till det, samt presentera de första resultaten från projektet.

Hur påverkar jordbruket grundvattnets kvalitet?

Katarina Kyllmar och Helena Linefur,
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Intensivt jordbruk på genomsläppliga jordar kan ge höga nitrathalter i grundvattnet, det visar data från den nationella miljöövervakningen av jordbruksmark. Mätningarna är detaljerade men finns bara på ett 20-tal platser i landet. För vattenförvaltning och EU-rapporteringar behövs betydligt fler mätpunkter. Hur detta kan förverkligas presenteras i ett förslag på utökat övervakningsprogram, som vi tagit fram på uppdrag av Jordbruksverket.

När näringstillförseln till skärgården minskar – vad händer?

Moa Edman och Elin Almroth-Rosell, SMHI

Vad händer egentligen i en skärgård när vi minskar näringsutsläppen från till exempel jordbruk och reningsverk? Hur lång tid tar det innan vi ser förändringar i vattenmiljön, och kan vi påverka även Östersjön? Drivna av dessa frågor genomförde vi ett experiment med SMHI:s kustzonsmodell där vi minskade näringsutsläppen till Stockholms skärgård så mycket som ansågs vara tekniskt möjligt. Vi berättar vad vi fann. Kom och diskutera med oss!

Åtgärder inom urban dagvattenhantering i Stockholms stad bidrar till att miljökvalitetsnormerna följs.

Lokala åtgärdsprogram för vatten – en förutsättning för en lyckad stadsplanering

Juha Salonsaari, Stockholms Stad

En viktig del i genomförandet av den handlingsplan för god vattenstatus, som antogs av Kommunfullmäktige i Stockholms stad 2015, är att ta fram avrinningsområdesvisa lokala åtgärdsprogram i syfte att följa miljökvalitetsnormerna. Framförallt de åtgärder som har koppling till urban dagvattenhantering har visat sig vara en viktig förutsättning för att visa hur stadens arbete med översiktsplanering och detaljplanering bidrar till att följa miljökvalitetsnormerna.

Avancerad rening av vårt avloppsvatten – nytta ur ett Östersjöperspektiv

Emma Undeman, Stockholms universitets
Östersjöcentrum

Avancerad rening av avloppsvatten kan skydda lokala recipienter där utspädningen av avloppsvatten är låg, och skydda viktiga dricksvattentäkter från mikroföroreningar. Men hur är det med Östersjön? Är det värt kostnader och energiåtgång att rena avloppsvatten för att skydda ett hav? Hur mycket kan kemikalieflöden via avloppsreningsverk minskas? Stockholms universitet har räknat och filosoferat.

12

Laxförvaltning för Framtiden – samarbete för adaptiv laxförvaltning i norr

Glenn Douglas, Laxförvaltning för Framtiden, Norrbottens kommuner

Sveriges vildlaxbestånd har börjat återhämta sig efter årtionden av katastrofalt tillstånd. Det öppnar för regional utveckling baserat på natur- och sportfisketurism men innebär också högre krav på lokala förvaltningsorganisationer och utökade samarbeten. Därför skapades projektet "Laxförvaltning för Framtiden" som blandar de senaste tekniska uppfinningarna med lokal urkraft, och skapar ett ekologiskt och hållbart sportfiske som visar vägen in i framtiden.

13

Kan klimatförändring leda till mer giftigt kvicksilver i fisk i kustnära hav?

Erik Björn, Umeå universitet

Ett varmare klimat väntas leda till ökad landavrinning och tillförsel av organiskt material till vatten ekosystem för stora regioner på norra halvklotet, inklusive Östersjön. Forskning som leds från Umeå universitet visar att detta kan leda till en påtagligt ökad halt av metylkvicksilver i djurplankton, och därmed i fisk. Vi diskuterar hur, och varför, ett förändrat klimat förväntas påverka halterna av kvicksilver i fisk i kustnära hav, med fokus på Östersjöregionen.

14

WATERDRIVE – nya gränser för vattenförvaltning i jordbrukslandskapet

Staffan Lund och Jens Fölster, Sveriges lantbruksuniversitet, Gun Lindberg, Västerviks kommun, Carina Carlsson-Ross, Jordbruksverket, Kaj Granholm, konsult

Projektet WATERDRIVE prövar att flytta gränsen för vattenförvaltning i tre jordbruksintensiva områden i Sverige, Polen och Finland, från gårdsgränsen (farmgate) till avrinningsområdets gräns (watergate). Det är viktigt att rätt åtgärd sätts in på rätt plats i landskapet, och att vi hittar nya former för samverkan och effektiva styrmedel. Målet är att lokalt samarbete i vattenvården också driver landsbygdsutveckling och frågor om livskvalitet och ekonomisk utveckling.

Hur ska vi minska det marina skräpet? Föreningen Mot Bättre Vetande ska segla jorden runt för att städa stränder och informera.

15

Världsomsegling för att rädda haven

Madeleine Beermann, Nora Myrne Widfors och Karin Lavett, Föreningen Mot Bättre Vetande

De 8000 m³ skräp som varje år flyter i land på stränderna utefter Bohuskusten hamnar inte bara där. Okunskapen kring plasters påverkan på djur och natur gör att människor fortsätter slänga skräp omkring sig, skräp som sedan når havet. Mot Bättre Vetande, en ideell förening med säte på Öckerö och med unga engagerade i majoritet, ska segla jorden runt för att städa stränder men också för att utbilda och upplysa källan till problemet – människan. Hur? Kom och lyssna på oss!

16

Rikare vatten med integrerat LIFE-projekt under 2017–2024

David Liderfelt och Åsa Erlandsson, Länsstyrelsen i Västmanlands län

35 parter arbetar gemensamt i Norra Östersjöns vattendistrikt i ett så kallat integrerat LIFE-projekt med mål att genomföra åtgärdsprogrammet för vatten. Med en budget på cirka 300 miljoner kronor kommer de tillsammans att genomföra konkreta och kunskapshöjande åtgärder för ett effektivare åtgärdsarbete. LIFE IP Rich Waters ska också resultera i nya åtgärdsprojekt.

17

Jordbruksverket främjar hållbart vattenbruk, fritidsfiske och fisketurism

Veronica Andrén och Daniel Melin, Jordbruksverket

Vattenbruket är diversifierat. Nya odlingstekniker, miljömässigt foder och nya arter kännetecknar svenskt vattenbruk. Intresset för fritidsfiske är mycket stort i Sverige. Fisketurismen är en ung näring med stor potential att generera tillväxt och sysselsättning. Vi ger en nyanserad bild av vattenbruket och fisketurismnäringen. Med innovation, nytänkande och sund förvaltning kan vi begränsa miljöpåverkan och skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara näringar.

18

Projekt MINRENT: Resurseffektiv vattenrening med biprodukter från svensk stål- och metallindustri

Björn Haase, Höganäs Sweden AB

Clara Hermansson, Alnarp Cleanwater AB

Projektet MINRENT undersöker möjligheterna att rena vatten från fosfor och metaller i fullskala, med hjälp av biprodukter i form av industriella mineraler från stål och metallindustrin. Tidigare försök i labbskala har visat på stor reningspotential för dessa material. Projektet är ett bra exempel på cirkulär ekonomi och industriell symbios genom att en biprodukt används för att minska tillförsel av fosfor och metaller till sjöar och hav.

Vilka är möjligheterna med resurseffektiv vattenrening med hjälp av biprodukter från svensk stål- och metallindustri?

19

Plastens väg från stad till hav! Hur stoppar vi skräpet vid källan?

Eva Blidberg och Elin Leander, Håll Sverige Rent

Plast i haven är ett växande miljöproblem som är mycket aktuellt, inte minst inom politiken. Och mål 14 pekar på att det är något alla världens länder måste ta på allvar. Men var kommer skräpet ifrån och vad kan vi göra åt det på lokal nivå? Här berättar vi om EU-projektet BLASTIC som ska ta fram en vägledning för hur kommuner kan arbeta med frågan genom att kartlägga potentiella nedskräpningskällor, mäta skräp i vattenmiljö och ta fram åtgärdsplaner.

20

Mistra – miljösäker nanoteknik i ett hållbart samhälle

Julie Gold, Chalmers

Med nanoteknikens utveckling följer frågor kring säkerhet för människor och för miljön. Forskningsprogrammet Mistra ska utveckla en tvärvetenskaplig forskningsmiljö för att bygga upp kunskap som gör det möjligt att skapa trygghet kring användningen av nanoteknik i ett hållbart samhälle. Forskningsprogrammet fokuserar på vilka egenskaper hos nanomaterial som är riskfyllda, och hur vi kan skydda miljön mot oacceptabla utsläpp.

21

Fiskvägar i känsliga miljöer. Från källa till hav – men först tvärtom

Anders Larsson och Anna Karlsson, Tyréns
Ingemar Carlsson, Uppsala kommun

Uppsala kommun undanröjer vandringshindren i Fyrisån. Gamla kvarn- och sågverkskanaler utnyttjas för att bygga fiskvandringsvägar samtidigt som de blir attraktiva vistelsemiljöer i en växande storstad. Anläggningarna är framgångsrika exempel på fiskvägar som fungerar utmärkt samtidigt som de förstärker värdefulla kulturmiljöer. Många Uppsalabor besöker varje år "Aspforsen" vid Kvarnfallet för att få en glimt av de hundratals aspar som åter leker i ån.

22

Produktionsförändringar i fjällsjöar, en effekt av ett varmare klimat?

Jens Andersson Länsstyrelsen i Jämtlands län

Aktuell forskning har visat att fjällsjöar är mer produktiva än vad som tidigare antagits. Skälet till detta är att vattnet är mycket klart, vilket möjliggör hög bentisk produktion som kan omsättas i hög fiskproduktion. Samtidigt finns farhågor att den pågående klimatförändringen leder till förbrukning som tillsammans med ökade vattentemperaturer kan leda till stora förändringar i fjällsjöarnas funktion. Därmed ställs nya krav på förvaltningen av dessa vatten.

23

Åluppvandringen i Viskan – aktuella resultat och historik

Björn Fagerholm, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU Aqua

Varje vår och sommar vandrar ålyngel upp i Viskan från havet fram till de första vattenkraftverken. I kraftbolagens vattendomar ingår ofta krav på att kompensera för vandringshinder. För att tillgodose detta flyttas en del av den uppvandrande ålen uppströms. Kraftbolagen står för kostnaderna i samband med insamling och registrering som utförs av SLU. Under flera år har uppvandringen varit extremt låg men på senare tid syns en intressant uppgång.

24

Samordnad recipientkontroll för vatten utanför Oxelösund

Klas Lundbergh, SSAB

SSAB, Oxelösunds Hamn och Oxelö Energi har sedan 2007 format ett samordnat övervakningsprogram för kustområdet tillsammans med länsstyrelsen, det regionala vattenvårdsförbundet och Stockholms universitet. Den samordnade recipientkontrollen omfattar provtagning av vatten, sediment, fisk och musslor på lokaler i nära anslutning till SSAB och längs kusten. Kom och lyssna på fördelarna med samordnad recipientkontroll.

25

Evaluation of marine protected areas – state-of-the-art and development needs

Richard Emmerson and Andrea Morf, Swedish Institute for the Marine Environment
Andrea Belgrano and Ulf Bergström, Swedish Agricultural University

Marine protected areas (MPAs), taking a variety of forms, have high political priority. Yet, how should we judge what works best to guide future MPA management and design in different contexts? Here, we present results of recent studies on the effectiveness of MPAs from both natural and social science perspectives and look forward to discussing related issues with forum participants. Presentations will be held in both Swedish and English.

26

Ridge to Reef – Integrated Water Resource Management in Vietnam

in EN

Ms. Bui Thi Thu Hien, IUCN, Vietnam

The Vu Gia-Thu Bon River Basin in Vietnam has been lacking effective water resource management. Intense hydropower development, conflicts in water utilization, deforestation, floods – these and more have contributed to a decline in the basin's ecosystem which has also limited the socioeconomic potential of the area. Come learn about Ridge to Reef, an integrated management approach that surrounding provinces have agreed upon to address these issues.

27

Smallholder Aquaculture Farms in Southeast Asia and Inclusive Value Chain Models

in EN

Ms. Sawitree Chamsai, SEAFDEC Secretariat

Aquaculture is an important source of export earnings for developing countries. Technological advances have enabled small farms to greatly increase production, but with certification systems put in place and international retailers imposing requirements over suppliers, small farms in Southeast Asia face exclusion. It is therefore important, from an area-based perspective, to identify potential solutions for including these smallholders in the value chain.

28

Groundwater Monitoring Requires Groundwater Knowledge – and a Toolbox

in EN

Ms. Yolanda Lopez-Maldonado, Ludwig Maximilian University of Munich, Germany

Groundwater is an extremely complex and life-sustaining resource, but its existence below the surface makes it vulnerable to rapid change and depletion. With SDG 6, the need for data integration and monitoring is essential to the success of all water-related targets, but how do we achieve this in developing countries where groundwater literacy is scarce? We present the transdisciplinary, socio-groundwater toolbox for better groundwater resource management.

29

Small-scale fisheries in the context of food security and poverty reduction in West Africa

in EN

Mr. Dawda Saine, African Confederation of Artisanal Fisheries Professional Organizations (CAOPA)

CAOPA is a West African network of fishery organizations. Their work aims to highlight the importance of small-scale fisheries to food security and poverty reduction. They attach great importance to gender equality and to improving the situation of women in the fishing sector. They also conduct active advocacy work and take part in decision-making processes and forums.

30

Results and experience from Baltic SCOPE

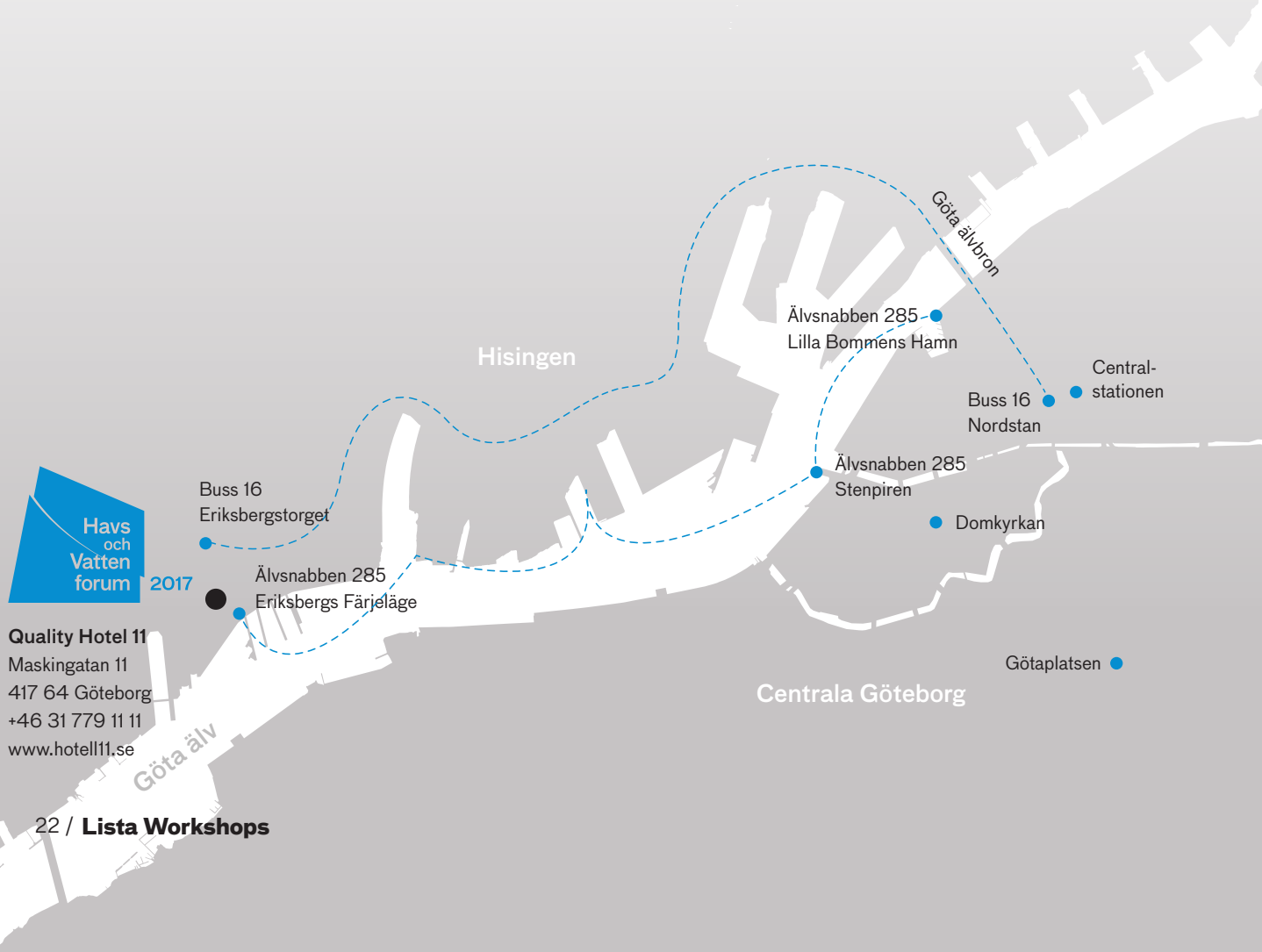
in EN

Andrea Morf and Alberto Giacometti, Nordregio Wilhelm Gärdmark, SwAM

The recently completed marine spatial planning project Baltic SCOPE is an EU-wide collaboration to achieve coherence among various countries' marine spatial plans for the Baltic Sea and give cross-border solutions. We present results and experiences from the project. The presentation is held in both Swedish and English.

Workshops

- 1** **Renewed efforts to reduce eutrophication**
 Matsal 1, bottenplan Hotell 11
- 2** **Marine litter – how will we manage it, now and in the future?**
 Matsal 2, bottenplan Hotell 11
- 3** **Näringslivets arbete för hållbara hav – initiativ och möjligheter!**
K32, övre plan Eriksbergshallen
- 4** **Can marine spatial planning help achieve the Sustainable Development Goals?**
 K31, övre plan Eriksbergshallen
- 5** **Vattenförvaltningens åtgärdsprogram, från källa till hav**
K34, övre plan Eriksbergshallen
- 6** **Hjälp oss förbättra skyddet av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer**
Kök & Bar vån 6, Hotell 11
- 7** **Hållbar vattenkraft – är vi på rätt väg?**
K40, övre plan Eriksbergshallen
- 8** **Lokalt deltagande gör vattenarbetet roligare och bättre!**
Högvärteret
- 9** **Tidig upptäckt, snabb respons – viktigt i arbetet med främmande arter**
Mingelsalen öst
- 10** **Sanning eller konka? Miljöbedömning för hållbar havsplanering**
K33, övre plan Eriksbergshallen
- 11** **Hur gör vi ekosystembaserad fiskförvaltning?**
Mingelsalen väst
- 12** **Var med och planera laxens år 2019!**
Galleriet öst
- 13** **Framtidens yt- och grundvatten-övervakning – hur klarar vi kraven?**
K8, vån 8, Hotell 11
- 14** **Hur skapas hållbar utveckling – går det att mäta?**
Galleriet väst
- 15** **Hur arbetar vi nationellt och regionalt för en bättre havsmiljö?**
Kök & Bar vån 7, Hotell 11

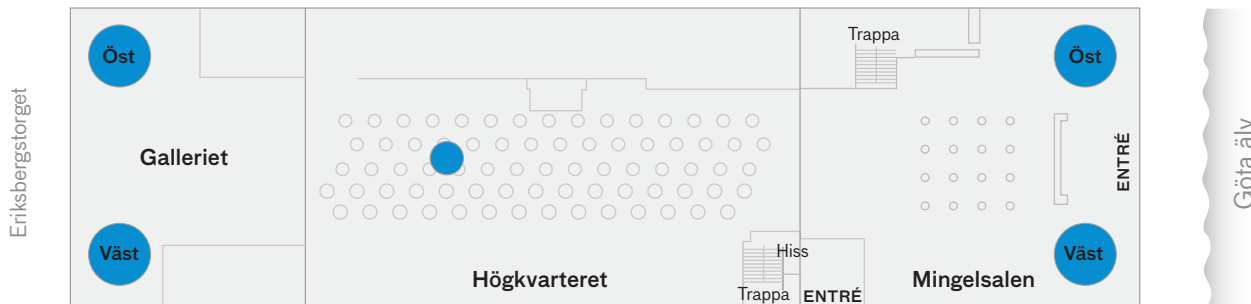

Karta

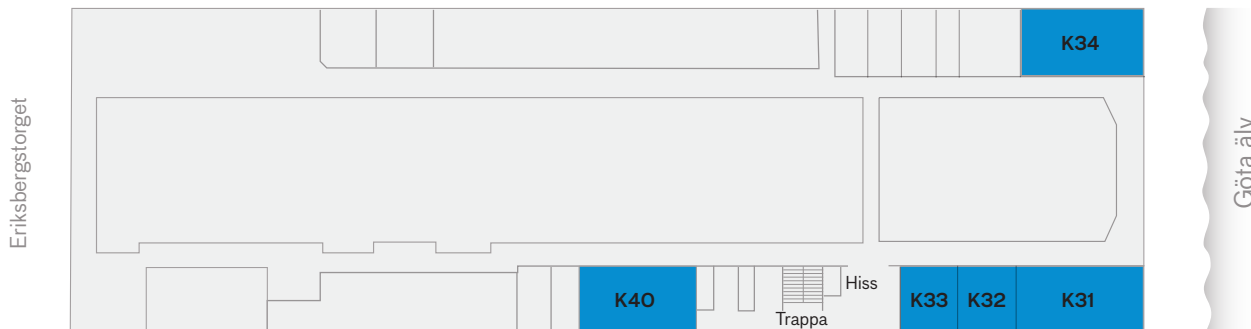

Eriksbergshallen

Bottenplan

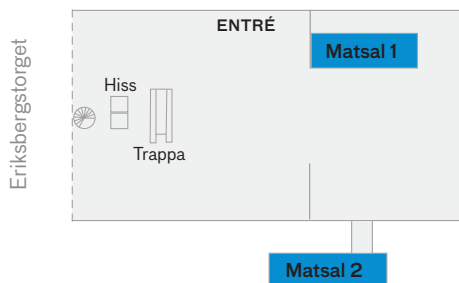

Övre plan

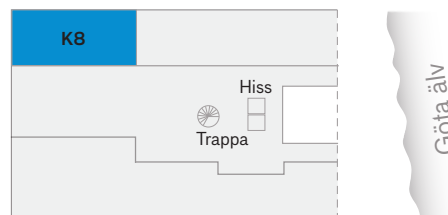

Quality Hotel 11

Bottenplan

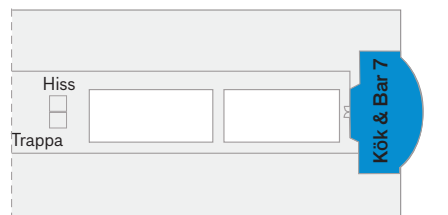
Plan 8

Plan 6

Plan 7

Vi ses igen

2017

Maj

Havs- och vattenforum 2017

Miljömålsdagarna

Juni

The Ocean Conference
Embrace the Water

World Water Congress

Juli

Almedalsveckan

Augusti

World Water Week

Västerhavsveckan

September

ICES Annual Science Conference

Miljöövervakningsdagarna

Oktober

Our Ocean Conference

November

Hav och samhälle 2017
Vattendagarna

Grundvattendagarna
Östersjöfiske 2020

2018

Februari

Båtmässan

Mars

World Water Forum

Maj

Nästa Havs- och vattenforum

Juni

Volvo Ocean Race

VA-mässan

#havforum

www.havochvatten.se/havforum

Grafisk formgivning & illustrationer: Karin Enberg, Vid Form AB.
Fotografier: Maja Kristin Nylander, Pontus Nilsson, Jessica Nilsson, Daniel Valentinsson, Håkan Carlstrand,
Björn Röhsman / IBL Bildbyrå, Yaddid Levy/norden.org, Kungsbacka kommun, Poelzer Wolff/Zoonar, Karin Enberg.
Tryckeri: Litorapid Media AB, 2017.